

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Komplettering av kollektivtrafiklagen (Ds 2011:19)

Transportstyrelsen har anmodats att yttra sig över rubricerat ärende. Med anledning av remissen önskar Transportstyrelsen anföra följande.

Sammanfattning

Transportstyrelsen stödjer principiellt den föreslagna utvidgningen av kollektivtrafiklagen (2010:1065) till att också kunna omfatta trafik som bedrivs på vatten, då en sådan utvidgning skapar bättre förutsättningar för de regionala kollektivtrafikmyndigheterna att se till ett hela-resanperspektiv oavsett trafikslag. Transportstyrelsen anser dock att vissa frågor måste lösas innan en utvidgning sker för att undvika oproportionerliga krav på all passagerartrafik.

Transportstyrelsen stödjer promemorians förslag om att myndigheten ska utöva tillsyn och vara föreskrivande myndighet i den föreslagna förordningen om kollektivtrafik.

Specifika synpunkter

Kollektivtrafik på vatten

Transportstyrelsen stödjer principiellt förslaget om att utvidga kollektivtrafiklagens tillämpning, till att gälla också sådan trafik som bedrivs på vatten.

Myndigheten anser dock att någon form av begränsning måste införas för den internationella trafiken och för trafik som har ett helt annat syfte än persontransport för att inte ge flera rederier onödiga administrativa bördor.

Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70 (kollektivtrafikförordningen) äger staterna rätt att utvidga förordningens tillämpningsområde till vad som benämns *nationellt marint vatten*. Detta begrepp är oklart och det framgår inte vad man avser för vattenområde och om man avser att inkludera internationell fartygstrafik. Transportstyrelsen anser vad

gäller sjöfarten att det finns ett behov av begränsningar; i annat fall finns en överhängande risk att trafik av helt annan karaktär än persontransporter inkluderas. Exempel på trafik som skulle inkluderas med nuvarande skrivning är olika former av internationell kryssningstrafik, Östersjökryssningar, musikkryssningar och liknande, därtill kommer naturligen samtliga förbindelser från Sverige till andra länder.

Den internationella trafiken styrs i huvudsak av internationella regler och att klassa dessa företag som kollektivtrafikföretag med den regelbörda som detta innebär står enligt Transportstyrelsens uppfattning inte i proportion till de vinster som står att göra i fråga om information, m.m. Inte heller är detta trafik som uppfattas som kollektivtrafik. På motsvarande sätt gäller detta viss typ av nationell trafik där huvudsyftet inte är att tillhandahålla persontransporter, utan snarare är att likna vid hotell-, restaurang- eller nöjesverksamhet med det undantaget att den bedrivs till sjöss.

Transportstyrelsen anser mot denna bakgrund att det finns behov av begränsningar innan en utvidgning sker till sjösidan för att regelverket inte ska få oproportionerliga konsekvenser. Huruvida en sådan begränsning är möjlig med den föreslagna regleringen behöver analyseras närmare. Om en närmare granskning ger vid handen att begränsningar inte kan ske avstyrker Transportstyrelsen för närvarande en utvidgning.

Transportstyrelsen noterar vidare att det i fråga om avtalens löptid anges i ett tolkningsmeddelande att dessa bör begränsas till 6 år. Detta medan det i art. 4 i kollektivtrafikförordningen anges löptider på 10 respektive 15 år för busstrafik respektive spårtrafik. Myndigheten noterar att skillnaderna mellan de olika trafikslagen är oproportionerliga i förhållande till investeringskostnaderna för de fordon och fartyg som behövs för att bedriva trafiken. Mot bakgrund av att regleringen stammar från en EU reglering, ser dock Transportstyrelsen ingen möjlighet att justera detta i nuläget.

Nationsgränsöverskridande kollektivtrafik

Transportstyrelsen tillstyrker regeringens förslag, men som ovan redovisats anser myndigheten i fråga om sjöfartsområdet att det föreligger skäl att, om möjligt, avgränsa den föreslagna utvidgningen.

Trafikantinformation

Transportstyrelsen delar promemorians uppfattning om att myndigheten ska vara tillsynsmyndighet och få meddela föreskrifter om trafikantinformation.

Enligt 4 kap. 2 § kollektivtrafiklagen ska kollektivtrafikföretag lämna information om sitt trafikutbud till ett gemensamt system för

trafikantinformation. I förslaget till förordning om kollektivtrafik föreslås att Transportstyrelsen får meddela föreskrifter om den information om trafikutbudet som den som utför kollektivtrafik ska lämna och till vilken myndighet eller organ uppgifterna ska lämnas. Denna reglering överensstämmer med den reglering som idag finns i järnvägslagen (2004:519) och i järnvägsförordningen (2004:526) angående trafikantinformation för järnväg. Kollektivtrafiklagen träder i kraft den 1 januari 2012 och utvidgar därmed kravet på att lämna uppgifter om trafikutbud till att gälla all kollektivtrafik. Resenärers behov att information av trafikutbud torde den 1 januari 2012 kunna tillgodoses av det branschgemensamma informations- och bokningssystem som Samtrafiken AB idag tillhandahåller. Systemet finansieras idag av bolagets ägare samt partnerföretag med avtal. Systemet innehåller även information om t.ex. tidtabeller från andra kollektivtrafikföretag. Transportstyrelsen vill peka på att det kan uppstå svårigheter för den som kommer att tillhandahålla systemet för trafikantinformation att få ersättning från kollektivtrafikföretag som är skyldiga att lämna uppgifter om sitt trafikutbud enligt lagen om kollektivtrafik och föreskrifter som meddelas med stöd av den, men som inte är beredd att teckna avtal med den som tillhandahåller systemet.

Enligt Europaparlamentet och rådets förordning (EG) 1371/2007 av den 23 oktober 2007 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer ska järnvägsföretaget på begäran ge reseinformation till resenär samt lämna viss information under resan. Transportstyrelsen vill i detta sammanhang nämna att inom EU pågår arbete för närvarande med att ta fram kriterier för ett gemensamt informations- och bokningssystem (CIRSRT). När detta system är klart och ska tas i drift skulle det kunna uppstå en konflikt mellan detta system och de delar av det gemensamma systemet för trafikantinformation enligt kollektivtrafiklagen som avser järnvägstrafik. Dessutom vill myndigheten påpeka att inom vägtransportområdet har Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/40/EU av den 7 juli 2010 om ett ramverk för införande av intelligenta transportsystem på vägtransportområdet och för gränssnitt mot andra transportslag trätt i kraft. Enligt direktivet ska inom prioriterade områden bland annat EU-omfattande multimodala reseinformationstjänster och realtidstrafiksinformationstjänster tillhandhållas. Det är viktigt att systemet för trafikantinformation inte utvecklas med speciallösningar som hindrar att systemen kan sammanföras och leder till högre kostnader för de företag som ska lämna uppgifter till ovan nämnda system.

Banverket meddelade under 2010 föreskrifter (Banverkets föreskrifter (BV-FS 2010:1) om information om trafikutbud) med stöd av 6 kap. 8 b § järnvägsförordningen (2004:526). Föreskrifterna innehåller krav på information som överensstämmer med de krav på reseinformation som anges i artikel 8 i Europaparlamentet och rådets förordning (EG) 1371/2007. Transportstyrelsen

anser att dessa föreskrifter kräver mycket mer information än information om trafikutbud.

Uppföljning och utvärdering

Transportstyrelsen delar den uppfattning som redovisas i promemorian, att myndigheten ska vara tillsynsmyndighet och få meddela föreskrifter om vilka uppgifter kollektivtrafikföretag ska lämna för uppföljning och utvärdering.

Enligt promemorian avsnitt 7.6 (jämför sidan 90 i prop. 2009/10:200 *Ny kollektivtrafiklag*) ska kollektivtrafikföretag lämna de uppgifter som behövs för att det ska vara möjligt för berörda myndigheter att följa och utvärdera utvecklingen av marknaden för kollektivtrafik. För att uppgiftslämnandet inte ska riskera att bli för svårt och betungande ska så långt som möjligt sådana uppgifter som de berörda aktörerna tar fram för egna behov användas.

Transportstyrelsen anser att uppföljning och utvärdering är viktig för att mål ska kunna uppnås och att oönskade effekter ska kunna rättas till. Detta innebär att myndigheten kan behöva begära uppgifter, till exempel godskilometer, personkilometer, uppgifter om vilka aktörer som trafikerar olika sträckor samt befintliga avtal om offentligt upphandlad trafik, från kollektivtrafikföretagen som går utöver de uppgifter företagen vanligen tar fram för eget behov. Dessa uppgifter finns normalt tillgängliga hos Trafikverket och de regionala kollektivtrafikmyndigheterna. Myndigheten anser att det bör införas bestämmelser i förordningen om kollektivtrafik om att Trafikverket och de regionala kollektivtrafikmyndigheterna för uppföljnings- och utvärderingsändamål ska lämna uppgifter till Transportstyrelsen.

Detta skulle minska belastningen på kollektivtrafikföretagen att lämna uppgifter och samtidigt säkerställa att Transportstyrelsen och andra myndigheter får de uppgifter som krävs för att myndigheterna ska kunna utföra sina uppdrag.

Finansiering

Krav på att lämna och att samla in uppgifter för uppföljning och utvärdering kommer leda till kostnader för både kollektivtrafikföretagen och Transportstyrelsen (personalkostnader samt kostnader för utveckling och förvaltning av ett system för uppföljning och utvärdering), men detta behandlas inte i promemorian.

Transportstyrelsen bedömer att de föreslagna ansvarsförändringarna totalt sett leder till ett kännbart ökat resursbehov för myndigheten. Resursbehoven förväntas kunna mötas genom effektiviseringar i myndighetens samlade verksamhet.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Staffan Widlert. Föredragande har varit utredare Per Wickenberg. I ärendets beredning har direktör Jacob

Generaldirektören

Datum
2011-09-29Ert datum
2011-07-12Handläggare
Per Wickenberg

Gramenius, enhetschef Helen Jakobsson, handläggare marknadsövervakning
Marie Wiberg-Sjödén, jurist Susanne Karlsson, jurist Jonas Malmstig och
sakkunnig Anders Hermansson medverkat

Staffan Widlert
Generaldirektör